WANNEER DE HEERE RECHTSPREEKT

Lezen:
Micha 1:1-16 (Statenvertaling)

Inleiding

Micha 1 is geen rustige opening van een profetisch boek. De HEERE komt Zelf als Rechter. Zijn oordeel richt zich niet op een ver weg gelegen heidens volk, maar op Samaria en Jeruzalem: de hoofdsteden van het volk dat Zijn Naam draagt. Dat maakt dit hoofdstuk indringend. Gods volk kan zich niet beroepen op afkomst, godsdienstige vormen of een bevoorrechte plaats. Wanneer de zonde wordt vastgehouden, komt de HEERE als Getuige en Rechter.

Micha spreekt in de dagen van Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda. In die periode staat Gods volk onder druk van buitenaf, maar de diepste nood ligt binnenin. Samaria en Jeruzalem zijn aangetast door zonde en afgoderij. Micha maakt duidelijk dat Gods oordeel niet willekeurig is. Het komt vanwege de overtreding van Jakob en de zonden van het huis van Israël.

Deze boodschap vraagt niet alleen om kennis, maar om luisteren. De profeet zegt: “Hoort!” Ook wij worden geroepen om Gods Woord niet langs ons heen te laten gaan.

Bijbelstudie

Het woord van de HEERE komt tot Micha, de Morastiet. Hij is geen machthebber of invloedrijke bestuurder, maar een profeet uit Moreseth. Toch spreekt hij met gezag, omdat hij het woord van de HEERE brengt. Het gaat niet om zijn persoonlijke mening. Wat hij gezien heeft, is een openbaring van God over Samaria en Jeruzalem.

De oproep in vers 2 is wereldwijd: alle volken en de aarde met haar volheid moeten luisteren. Hoewel het oordeel in het bijzonder Israël en Juda treft, heeft het een betekenis die de grenzen van die landen overstijgt. De HEERE is niet slechts de God van een plaatselijke godsdienst. Hij is de Heere HEERE, de levende en waarachtige God. De hele aarde valt onder Zijn gezag.

Hij zal tot een Getuige zijn tegen het volk, “uit de tempel Zijner heiligheid”. Dat beeld laat zien dat God niet op afstand blijft. Hij ziet wat er gebeurt en treedt op als de rechtvaardige Rechter. Zijn heiligheid verdraagt de zonde niet. Dat is geen uitbarsting van willekeurige boosheid, maar een heilig en rechtvaardig handelen tegen schuld.

De profeet beschrijft de komst van de HEERE indrukwekkend. Hij gaat uit van Zijn plaats, daalt

neer en treedt op de hoogten van de aarde. Bergen versmelten en dalen worden gespleten. In zulke beelden wordt zichtbaar dat niets bestand is tegen Gods komst. Wat voor mensen vast en onaantastbaar lijkt, smelt voor Hem weg als was voor vuur. De mens kan zich groot maken, steden kunnen sterk lijken en machthebbers kunnen zich veilig wanen, maar tegenover de HEERE is alle menselijke zekerheid betrekkelijk.

De reden voor dit ingrijpen wordt helder genoemd: de overtreding van Jakob en de zonden van het huis van Israël. Micha wijst vervolgens de schuldige plaatsen aan. Samaria is het begin van de overtreding van Jakob en Jeruzalem is de plaats van de hoogten van Juda. De hoofdsteden geven leiding, maar helaas in de verkeerde richting. Wat in de centra van macht en godsdienst gebeurt, werkt door in het hele land.

Dat is een ernstige les. Leiders dragen verantwoordelijkheid. Een gemeente, vereniging, gezin of samenleving wordt diep beïnvloed door wat voorgangers en verantwoordelijken toelaten en bevorderen. Maar niemand kan de schuld uitsluitend bij anderen leggen. Het oordeel komt over het hele volk. Samaria en Jeruzalem worden genoemd als bronnen van het kwaad, maar de overtreding heeft brede gevolgen.

Samaria zal tot een steenhoop worden gemaakt. De stad zal haar aanzien verliezen en haar fundamenten zullen worden blootgelegd. Alles waarop zij vertrouwde, wordt afgebroken. Ook de gesneden beelden worden vermorzeld. De afgoderij heeft haar aantrekkingskracht misschien verbonden aan rijkdom, macht en religieuze beleving, maar voor de HEERE is zij leeg en verwerpelijk.

De uitdrukking “hoerenbeloningen” wijst op de geestelijke ontrouw van het volk. Israël heeft zich aan andere goden verbonden en daarvoor offers en rijkdommen verzameld. Wat door deze ontrouw is verkregen, zal weer tot hoerenloon worden. Er blijft niets blijvends over van een leven dat God verlaat. Afgoden kunnen worden gemaakt, versierd en vereerd, maar zij kunnen geen redding brengen wanneer Gods oordeel komt.

Opvallend is dat Micha vervolgens niet koel over het oordeel spreekt. Hij bedrijft misbaar en huilt. Hij gaat beroofd en naakt. Zijn reactie laat zien dat ware verkondiging niet bestaat uit harde afstandelijkheid. Wie Gods heiligheid en de ernst van de zonde kent, kan niet onbewogen blijven. Micha treurt om de ondergang van zijn volk. Ook wanneer het oordeel rechtvaardig is, blijft het verschrikkelijk.

De plagen van Samaria bereiken Juda en komen tot aan de poort van Jeruzalem. Het gevaar is niet meer ver weg. Wat eerst misschien een probleem van Samaria leek, komt naar Juda toe. Zonde blijft niet beperkt tot één plaats of één groep. Wanneer men Gods waarschuwingen veracht, kan het oordeel steeds dichterbij komen.

In de verzen 10 tot en met 15 noemt Micha verschillende plaatsen. De namen worden gebruikt in klanken en betekenissen die de boodschap versterken. Gath mag het niet horen; in Afra moet men zich in het stof wentelen; Safir, dat iets aantrekkelijks in zijn naam draagt, zal met

schaamte worden doorgestuurd. De inwoners van Zaänan zullen niet uitgaan. Beth-haëzel, het huis van nabijheid, zal geen bescherming bieden. Maroth wacht verlangend op het goede, maar er komt kwaad. Lachis wordt aangesproken als een plaats waar de overtreding van Israël gevonden is.

Voor de eerste hoorders moeten deze plaatsnamen zeer concreet hebben geklonken. Het zijn geen abstracte gebieden, maar bekende steden en dorpen. De boodschap is: het oordeel raakt echte mensen, echte huizen en echte gemeenschappen. Niemand kan zich verbergen achter een plaatsnaam, traditie of reputatie. Ook de steden die zich sterk, mooi of veilig wanen, worden ontmaskerd.

Lachis wordt het begin van de zonde voor de dochter van Sion genoemd. Waarschijnlijk wijst dit op de invloed die vanuit deze plaats naar Jeruzalem uitging. Hoe dan ook maakt Micha duidelijk dat zonde zich verspreidt. Wat ergens begint, kan anderen meeslepen. Dat vraagt om waakzaamheid in ons eigen leven. Welke keuzes maken wij aantrekkelijk voor anderen? Welke houding, woorden of gewoonten kunnen zonde normaliseren?

Het hoofdstuk eindigt met een oproep tot rouw. Kaalheid en het afscheren van het haar zijn tekenen van diepe droefheid. De “troetelkinderen” worden weggevoerd. Daarmee wordt duidelijk wat oordeel betekent: verlies, ontwrichting en gevangenschap. Gods oordeel is geen dreigement zonder werkelijkheid. Het brengt mensen onder de gevolgen van hun opstand.

Micha 1 roept ons daarom op tot eerlijk luisteren. De HEERE is heilig en ziet de zonde. Hij oordeelt niet alleen zichtbare goddeloosheid, maar ook de afgoderij die zich binnen Gods volk kan verbergen. Samaria en Jeruzalem hadden een godsdienstige naam, maar hun zonden maakten duidelijk dat zij de HEERE niet werkelijk dienden.

De vraag is dan niet alleen of wij kerkelijk betrokken zijn, maar of wij ons werkelijk voor Gods Woord buigen. Waar zoeken wij zekerheid? In bezit, aanzien, invloed, traditie of godsdienstige vormen? Micha laat zien dat alles wat tegenover God wordt gesteld, uiteindelijk wordt afgebroken. Wie Gods waarschuwing hoort, wordt geroepen tot verootmoediging, rouw over de zonde en een oprecht terugkeren tot de HEERE.

Gespreksvragen

1. Waarom richt Micha zijn oproep om te luisteren tot alle volken en de hele aarde?
2. Wat betekent het dat de HEERE als Getuige uit Zijn heilige tempel optreedt?
3. Welke indruk maken de beelden van smeltende bergen en gespleten dalen op u?
4. Waarom worden Samaria en Jeruzalem zo nadrukkelijk als schuldige plaatsen aangewezen?
5. Wat leert de vernietiging van de afgoden over de macht en waarde van menselijke zekerheden?
6. Waarom is het belangrijk dat Micha zelf treurt over het aangekondigde oordeel?
7. Wat maakt de opsomming van de steden en hun lot zo indringend?

8. Waarvoor waarschuwt Micha u persoonlijk in dit hoofdstuk?